

THE GILLETTE MAN P&G DIDN'T EXPECT

(The Path That No
Company Predicted)

by **FERDINANDO FREGA**

WANUNA WA GILLETTE LOYI P&G A NGA N'WI LANGUTELANGIKI

THE COMPANY · 10

*Xitiviso, mahungu ya ntsheketo, ni vutomi lebyi
hlamuseriwaka ku sukela eku sunguleni ka byona: tatana,
xikolo, vusocha, Napoli. Wanuna loyi khampani yi
hlanganeke na yena, ni loyi yi nga si tshamaka yi n'wi tekela
enhlokweni.*

XITIVISO XA MUTSARI

Buku leyi a yi velekelanga ku hlamusela, ku tiyimelela kumbe ku tlangela. Yi velekiwile ku hlela ntiyiso. Ntiyiso wa mina, wa tatana wa mina, ni wa vito ra ndyangu leri nga si tshamaka ri kombela nchumu kambe ri tshame ri hakela hinkwaswo. Matluka lawa a ma lavi ku pfumeleriwa: ma lava ntsundzuko. Leswin'wana hinkwaswo i huwa.

XINGHENISO

Leswi u nga kusuhi ni ku swi hlaya a hi novhele, a hi matsalwa ya mintsundzuko, a hi CV leyi ambexiweke ku fana ni ntsheketo. I ndlela. Ya mina.

Ndzi kulele exikolweni xa vuetleri, ekampeni ya masocha, ekhampanini leyi nga rivaleriki swihoxo naswona yi nga hakeliki swivangelo. Ndzi hundzuke wanuna loyi ku nga riki na munhu loyi a n'wi languteleke: hambi ku ri manana wa mina, hambi ku ri

vuthu, hambi ku ri Gillette, hambi ku ri P&G. Naswona kumbexana hambi ku ri mina hi xiviri.

Lowu i ntsheketo wa ndlela leyi u hundzukaka xo karhi lexi a xi nga si tshama xi kunguhatiwa ha yona. Ni wa ndlela leyi u hakelaka nxavo wa kona ha yona.

NKOMISO

N’wana loyi a siyiweke enyangweni wa xikolo xa vuetleri. Jaha leri ngenaka evuthwini ri nga tivi leswaku i mani. Wanuna loyi Gillette a n’wi tekaka tanihi n’wana wa yena, a n’wi vumba, a n’wi tiyisa — ivi a n’wi chava. N’wana wa xinuna loyi a dyaka ndzhaka ya vito ra ndyangu leri tikaka ku tlula xiyimo xin’wana ni xin’wana. Manana loyi a hundzukaka ndzilo lowu hahlulaka bomo. Tatana loyi a hundzukaka nsika lowu rhwalaka yindlu. Ntirho lowu akiweke handle ko kombela nchumu naswona handle ko rivalela munhu. Ntsheketo lowu P&G a nga wu languteriki, a nga wu hlayelanga, a nga wu twisisanga. Ndlela ya wanuna loyi a nga si tshamaka a kombela mpfumelelo wo va kona. Naswona sweswi u yi hlamusela.

MASUNGULO

Hi leswi hi nga swona hikwalaho ka vanhu lava hundzeke hi le ka hina. Van’wana va hi akile, van’wana va hi vavisile, van’wana va hi susumetele ku tlula ndzilakana. A ndzi nga ri na ndlela yo olova: a ndzi ri na ndlela ya xiviri.

Tatana wa mina u ndzi dyondzise ku famba ndzi ri ndzexe. Manana wa mina u ndzi dyondzise nxavo wa ku tshemba. Gillette u ndzi dyondzise maendlelo. P&G u ndzi dyondzise matimba. Vutomi byi ndzi dyondzise leswin’wana hinkwaswo. A ndzi tsali

hikwalaho ko navela leswi hundzeke. Ndzi tsala leswaku ndzi hlela. Hikuva mintsheketo yin’wana a yi siyeriwi switukulwana: ya nyiketiwa. Naswona lowu i ku nyiketa ka mina.

MAHUNGU YA NTSHEKETO

Buku leyi yi tsariwile ndzi ri karhi ndzi famba: exikarhi ka miti, mabuta ya swihahampfhuka, mimiyelo, vusiku byo pfumala vurhongo, ni mixo leyi ku nga riki na munhu loyi a yi languteleke. Yi vumbiwile handle ka kungu, handle ka muhangalasi, handle ka nete yo sirhelela. Hi rito rin’we ntsena: ra mina. Ni hi xikweleti xin’we: lexi ndzi xi kolotaka ntiyiso. Ku hava mutsari wo fihliwa. Ku hava xihluti. Ku hava ku lulamisa ka le henhla ntsena. Ntsheketo ntsena hilaha wu nga hakona — hilaha wu hanyiweke hakona, hilaha wu hakeleriweke hakona.

XITIVISO XA KOPIRAITI

© 2026 Ferdinando Frega. Timfanelo hinkwato ti sirhelelekile. A ku na xiphemu xa buku leyi lexi nga kandziyisiwaka nakambe, xi hlayisiwa kumbe xi rhumeriwa hi xivumbeko xin’wana ni xin’wana kumbe hi ndlela yin’wana ni yin’wana — ya elektroniki, ya michini kumbe yin’wana — handle ka mpfumelelo lowu tsariweke wa mutsari. Swikombo hinkwaswo eka vanhu va xiviri swi tekiwile eka ntokoto wa mina hi xiviri. Ku tirhisa kwihi na kwihi loku nga pfumeleriwangiki ku ta hehliwa ekhoto hi matimba hinkwawo ya nawu.

MARITO YO SUNGULA

Ndzi dyondze ka ha ri nkarhi leswaku a ku na nsirhelelo, a ku na xitiyisekiso, a ku na nete yo sirhelela. Ku na leswi u swi endlaka ntsena. Ndzi kulele exikolweni xa vuetleri, ndzi tirhile evuthwini,

ndzi xavisele Gillette, ndzi lwile endzeni ka P&G, ndzi akile, ndzi tlhela ndzi mbundzumuxa, ndzi lahlekeriwile, ndzi tlhela ndzi hlula. Naswona eka swona hinkwaswo, ndzi twisise nchumu wun'we: vumundzuku a hi layini. I ku khuhlana. Buku leyi yi hlamusela ntsheketo wa ku khuhlana koloko. Ni hinkwaswo leswi ku swi tumbuluxeke.

EKU SUNGULENI

Ku tsala buku leyi endzhaku ka loko ndzi hetile ku hlamusela ntsheketo wa tatana wa mina i ndlela ntsena yo veka erivaleni leswaku ntsheketo wu ya emahlweni handle ka makumu — lowu ku nga si vaka na munhu loyi a wu tsalaka: leswaku va ka FREGA i vamani. A ndzi ri na malembe ya ntlhanu loko manana wa mina a ndzi siya enyangweni wa xikolo xa vuetleri xa Khatoliki lexi a xi ta ndzi amukela malembe ya nhungu.

A a vulavula na mina, a ringeta ku ndzi rhurhelela, kutani hi ku hatlisa ndzi twisisile leswaku a ku ri ku layelana — hambi ko va ku layelana ka ku twelana ni ka mintlhaveko — loku endzhakunyana ku kumeke nxopaxopo wa kona ni xivumbeko xa kona xa xiviri eka mikhuva ya vutomi bya mina, eka leswi ndzi swi endleke ni le ka leswi ndzi hundzukeke swona.

Ndzi n'wi langutile, ndzi n'wi languta ematihlweni hi ku kongoma, kutani mianakanyo ya mina yi layela. A a ndzi kombela ku famba ndzi ri ndzexe ndzi nga khomi voko ra yena. Naswona hi leswi ndzi swi endleke vutomi bya mina hinkwabyo.

A a ri na malembe ya makume nkombo na nkaye ntsena loko a fa, a tekiwile hi Alzheimer's. Tin'hwetile ta khume emahlweni ka makumu, munhu un'wana u n'wi vutisile loko a ndzi tiva.

«Loyi i n’wana wa mina Nando, kunene — loyi a tileke ekaya, a rhendzeleka, a hlengeleta nsuku hinkwawo, kutani a famba.»

Loko ndzi ehleketa leswaku ndzi na hinkwaswo, ndzi xiye leswaku a ndzi nga ri na nchumu.

TATANA WA MINA

Namuntlha ndza swi twisisa ndlela leyi ndzi fanaka na yena ha yona — tidyondzo ta yena, mintsundzuko ya yena, ni vuhava. U fambile.

U ndzi kurisile a ndzi etlerisa ndzi nga ambalanga masokisi, ndzi nga tshuki ndzi famba ndzi nga ambalanga tintangu, ku papalata swiphiko swa meno. Dya switsongo ni swinene, u nga tshuki u tlula mpimo. Ku hava byala, ku hava fole, ku hava swidzidzirisi, ku hava swo nyanganya — ntsena xiphemu xa xokolete hi nkarhi wun’wana.

Vavasati: leyi a ku ri mhaka yin’we laha ndzi n’wi dyondziseke swo karhi. Ku va rhandza ni ku va xixima, ku vulavula na vona, ku nga tshuki ku vulavula hi vona. Vanhwanyana va mina lava a va ta va tlhela va famba a va n’wi rhandza swinene. A va hlamala — vavanuna vambirhi lava fanaka swinene kambe va hambana swinene. Xitayili xa yena, ku xonga ka yena, hinkwaswo swi tshamile endzeni ka n’wayitelo, a swi nga si tshama swi khumbiwa hi ntshikilelo wa mianakanyo kumbe hi ku vilela.

Hi swiphiko a a vula leswi: i minkarhi ntsena yo endla swilo hi ndlela ya wena. Tintlhlantlho ti tshama eku endleni, ti nga tshuki ti tshama eku vuleni.

A a ri tatana wa mina. U leswi ndzi hundzukeke swona.

XIKOLO

A ku nga ri ku dyondza loku a ndzi ku tsakela — ntsena ku va exikarhi ka vanhu, ku hlangana na lavantshwa, ku va languta, ku twisisa ndlela leyi a va tirha ha yona.

Loko ndzi ri na malembe ya ntlhanu ndzi nyike musisitere xiwiti. Hi ku hatlisa u ndzi vitanile leswaku ndzi vula xiphato. U ndzi nyike zero edayarini ya mina, a vula leswaku a ndzi dyondzanga.

A ndzi tsongahalanga. Ndzi n'wi hlamule: swi lulamile, hlayisa maraka wa wena — kambe u dyile xiwiti. Ku ndzi xiya katsongo a swi nga ta ku vavisa.

Tatana wa mina a a tsakela ku endla swilo swimbirhi: ku vulavula Xinghezi ni ku ba piyano. Hinkwaswo swimbirhi a a swi endla hi ku biha.

Ku va xichudeni a swi vula ku nghena exikolweni ni ku tshama etlilasini — kambe ku nga dyondzi. A ndzi nga swi tsakeli.

Loko ndzi ri na malembe ya khume na nharhu, tatana wa mina u endle ntwanano na mina: loko ndzi kuma nkombo eka khume eka swikambelo swo hetelela swa xikolo xa le xikarhi, a a ta ndzi xavela xithuthuthu lexisongo.

A ku nga ri na munhu loyi a a ta beta dola yin'we eka mina. Ndzi pasile hi nhungu. U tsakile. A a tinyungubyisa. U ndzi xavele xithuthuthu — ku nga ri xithuthuthu lexisongo.

Lava nga ni vubihi va hatlisile ku tivumbela swa vona. Ntiyiso a wu nga si tshama wu kumiwa.

Endzhaku ku ta xikolo xa le henhla. Hi lembe ra vunharhu, ndzi tlheriseriwile ku tsala nakambe xikambelo xa khemistri hi Ndzhati. Mudyondzisi a a ndzi hlundzukela hi xiyeke — a a titwa a

tlhontlihiwa hi leswi ndzi nga swona. Loko nhloko ya xikolo yi ringeta ku vulavula na yena, u xungete ku vika un'wana ni un'wana. Endzhaku ka masiku ya khume u file. A ndzi yanga enkosini. A ndzi nga si tshama ndzi khomela munhu xiviti. Phuresidente wa ntlawa wa rhagibi, laha a ndzi tlanga kona, u lulamisile leswaku ndzi tsala swikambelo swa lembe ra vunharhu ni ra vumune tanihi xichudeni xa le handle. Ndzi pasile.

Loko ndzi ri na malembe ya khume na nkaye ndzi tikume ndzi nga ri na dipuloma, ndzi nga dyondzanga hi ndlela leyi faneleke, ndzi nga ri na ntirho, ndzi nga ri na manana. Kambe a ndzi swi tiva leswaku ndzi wanuna wa nkateko: tatana wa mina a a ri etlhelo ka mina.

VUSOCHA

Ku tsakela ka mina yunifomo ndzi ku dyile ndzhaka eka ndyangu wa tatana wa mina. Ndzi kombele ku nghena eMaphoriseni ya Mfumo. Kambe hi nkarhi wolowo, ku fike xitiviso xa ku vitaniwa evusocheni: a ndzi fanele ku tivisa hi 17 Hukuri 1984 hi 08:00 eXikolweni xa Masocha ya Titanka “FERRARI ORSI” eCaserta. A ndzi tsandzekanga ku fika. Ntlawa wa mina wa 9/84 wu fike masiku manharhu emahlweni. Ntirho: murhangeri wa tanka loyi a dyondzaka, 216 Leopard. A ndzi tika tikhilogiramu ta 140, ndzi leha tisentimitara ta 188. A va nga koti ku ndzi nghenisa endzeni ka tanka — khombo lerikulu a ku ri leswaku a yi ta famba hi ketana yin'we ntsena. Ndzi nyikiwe ntirho wun'wana: ntirho wa nomboro ya makume nkombo na nkaye, mintirho ya vulawuri, ku avela masocha lama vitaniweke tindhawu ta vona ta ntirho. Muholo wa mina wa siku a ku ri tilira ta 2000. Hi mahelo ya vhiki a ndzi tirha ekhixini ematshan'weni ya masocha-kulobye lava a va lava ku wisa nkarhinyana — tiawara ta 36 kumbe 48. A va ndzi hakela: ku suka eka magidi ya khume ku ya eka magidi ya makume mambirhi ya

tilira. Endzhaku ka tin'hweti tinharhu, Mejara Tirino — loyi a a fambisa hofisi yoleyo — u ndzi nyike xitiviso xa xihatla xa ku hundziseriwa. Tivisa endzeni ka tiawara ta 24 eXikolweni xa Mavuthu lama Hlanganeke eNapoli. U ndzi vutisile: «Frega, eka tin'hweti leti tinharhu a ku nga ri na swivilelo, a ku nga ri na swikombelo, a ku nga ri na tintswalo leti komberiweke hi ntirho wa wena wo avela tindhawu ta ntirho. Hambu ku ri Jenerali wa kampa u navela ku tiva leswaku hikwalaho ka yini.»

«Xilaveko xin'wana ni xin'wana a xi tshuki xi huma eka ku boheka, xi huma eku naveleni ntsena. Loko u enerisa ku navela hi ku hatlisa, a ku humi ku boheka kuntshwa.»

A ku ri ndlela ya mina yo hlamula ndzi nga paluxi nchumu. U n'wayitele. Ndzi twisisile. Loko a nga si ndzi layela, u engeterile: «U ndzi lamukisela tatana wa wena — a hi ri vaofisiri swin'we eka kosi ya AUC, laha ekampeni leyi.»

Ndzi tlhelele ekampeni ku ya longela swilo swa mina. Kumanda wa ntlawa wa mina u rhumele nsocha wo rhumiwa ku ndzi vitana.

Ndzi nghene ekamareni ra yena kutani ndzi kombeliwa ku tshama ehansi. A a nga ri kumanda loyi a tolovelekeke wa le xifundzheni xa Veneto loyi a ndzi tshame ndzi n'wi vona — wo tiya ni loyi a hatlisaka ku hlundzuka. A a lava swo karhi.

A a tiva hinkwaswo hi ndyangu wa mina, onge u lavisisile. U vutisile: «Hakunene, u mani?»

Ndzi n'wi langutisisile, ndzi n'wayitela, kutani ndzi hlamula leswaku ndzi wanuna wo toloveleka, ku fana ni un'wana ni un'wana — a hi nchumu, a hi nchumu xo hlawuleka.

«Loko u nga si famba, a ndzi ku bye leswaku u mani.»

Kutani hi nkarhi wolowo ndzi dyondze ku tika ka vito ra ndyangu wa mina.

«U munhu loyi ku nga riki na munhu loyi a languteleke ku hlangana na yena. Kambe siku rin'wana ku kumeka leswaku u kona — swi humelela hi ku miyela ni handle ka huwa — kutani un'wana ni un'wana a ku tsundzuka. Ku hava loyi a rivalaka. Hi wona vumundzuku bya wena.» U ndzi hangarete hi ku kufumela, ku fana ni n'wana wa yena. U ndzi kombele leswaku minkarhi hinkwayo ndzi tiyisisa leswaku u kuma mahungu ya mina.

Ndzi teke nkwama wa mina ndzi ya exitichini, ndzi kongoma entirhweni wa mina lowuntshwa.

NAPOLI

Muti lowu wu ndzi amukerile minkarhi yo tala hi malembe. Mavhiki mambirhi wun'wana ni wun'wana a ndzi tlhelela emabaleni ya rhagibi ku ya hlangana ni vaphikizani lavantshwa, mintlhontlho leyintshwa, mimphikizano leyintshwa — minkarhi hinkwayo ehansi ka fulegi ya ku tlanga hi vutshembeki.

A ndzi nga ri na vanghana, ntsena vanhu lava a va tiva leswaku ndzi mani.

Ririmi a ri fani emutini hinkwawo — ri na marito ya xiyila yo hambana, mpfumawulo wo hambana, vuyimbeleri byo hambana, ku ya hi laha u nga kona. Kambe minkarhi hinkwayo ri na timfanelo timbirhi to hlawuleka: ku tumbuluxa ni ku endla swilo hi xitshuketa.

Endzhaku ka tin'hwetimibirhi, ku fike xitiviso xin'wana: tivisa eRhoma endzeni ka masiku ya khume, ekampeni ya Castro Pretorio, Maphorisa ya Mfumo — kutani endzeni ka tiawara ta 48,

u hundziseriwa endhawini yo dubula ni le xikolweni xa ndzetelo wa varindzi eABBASANTA, eSardinia.

Ndzi fonele ekaya, ndzi tsakile. A ndzi ehleketa hi ntirho lowu wo sungula, lowu a wu ta ndzi ngenisa exikarhi ka vaaki. A ndzi ri jaha naswona ndzi ri na ku navela lokukulu. Se a ndzi ri karhi ndzi vona ndlela leyi nga emahlweni — Kwesitori ku sungula, endzhaku Phurefekte. Kutani ndzi yima: a ndzi ri na xitifikheti xa xikolo xa le xikarhi ntsena.

Manana wa mina u hlamurile riqingho kutani a nga ma amukelanga mahungu lawa hi ku tsaka — a yi ri ndlela ya yena. U ndzi siyele rin'wana ra marito ya yena: «Famba ke — u ta va un'wana wa vanhu lava rhumeriwaka enyimpini ku ya fa, u xavisiwile eka mfumo.»

Tatana wa mina a a nga ri kona hi nkarhi wolowo. Kambe endzeni ka tiawara ta 24 endzhaku ka riqingho rero, nyangwa wa le ku ngeneni wu ndzi vitanile: «Ku na mueti loyi a ku lavaka.»

A a chayerile movha tikhilomitara ta 550. A a ri kona ehandle ka kampa, a lava ku ndzi vona, ku vulavula na mina, ku ndzi languta emahlweni. A ku ri tatana wa mina. Ndzi kombele ku wisa tiawara ta 24. Ndzi cince swiambalo ndzi famba na yena. Hi kongome eribuweni ra lwandle ra Riva di Chiaia. A a lava ku famba hi milenge. U vule leswaku miehleketo leyi famba-fambaka yi tshama yi antswa ku tlula leyi yimeke.

A a vula nchumu lowu fanaka eka tinhlengoletano ta vuxavisi (marketing) ta khampani ya yena malembe ya makume mambirhi, kutani un'wana ni un'wana a yingisa.

BULO

U ndzi kombele ku sungula ku vulavula. Timinete ta khume a ku ri nkarhi wa yena lowukulu. A a ta ndzi byela miehleketo ya yena hi vumundzuku bya mina kutani a nga ha vuli nchumu. A a ta famba. Ndzi ehleketile leswaku u penganile. Tiawara ta khume na timbirhi ta ku chayela hikwalaho ka timinete ta khume ta bulo. A ku ri na nchumu lowu a wu ndzi baleka. U ndzi tsundzuxile minkarhi leyi, loko ndzi ri na malembe ya ntsevu, a a ndzi teka na yena loko a endzela vaxavi va yena — tikhenitini ta masocha ni swivhengele swa vatirhi laha a a heta tiawara tinyingi a tlanga makhadi ni vamaxala, exikarhi ka mahleko ni ku tlangisana. U ndzi tsundzuxile tidyondzo ta ku hlayela hi nhloko — swibalo leswi n'wana wa malembe ya ntlhanu a nga languteriwiki ku swi endla hi ntolovelolo. «U na hinkwaswo leswi lavekaka ku va muxavisi — rito ra muxavisi,» ku vula yena. «Ndzi ta ku nghenisa erhavini ra Gillette. Hi endla xikambelo — xa khampani ntsena, exikarhi ka hina.» «Naswona, a wu endleriwanga ku tshama endzeni u lerisiwa ni ku lawuriwa. Ehleketa hi swona. Masiku ya nkombo yo ndzi nyika nhlamulo ya wena.» Ndzi n'wi langutile a famba hi Renault 19 ya yena yo basa. A nga ndzi langutanga ematihlweni nikatsongo. U fambile. Handle ka ku layela. Handle ka rito rin'wana. A a ri tatana wa mina — a nga ri muhlawuri wa vatirhi.

XIBOHO

Ndzi ye emahlweni ndzi famba, ndzi ri karhi ndzi pfula-pfula marito ya yena. Timinete ta yena ta khume ti hundzuke masiku hinkwawo ya ku vuyelela emiehleketweni ya mina, ku fana ni mantra — mantra wa va ka Frega: loko va lava nchumu, va tirhisa ndlela yo tika ku tlula hinkwato leyi kumekaka. A va wu kombeli. A va wu teki. Va wu amukela, wu ta hi wexe. Leswi a swi ndzi

khomile ndzi nga tiyiseki a ku ri ku chava ku tsandzeka ni ku vanga ntsemeko eka ntsheketo wa ntirho wa yena — ntsemeko lowu a wu ta tshama na yena vutomi bya yena hinkwabyo. Hi swona ntsena a swi ndzi vilerisa hakunene. A ku nga ri na swin'wana. Endzhaku ka masiku ya nkombo ndzi fonele. U hlamurile, a tiyile — rito ra yena a ri vula hinkwaswo. «Xana u tekile xiboho, Nando?» «Ina, tatana. Kambe ndzi lava ku mi vutisa — a mi ta endla yini loko a mi ri mina?» «A ndzi ta amukela.» Naswona hi leswi ndzi swi endleke. Ku humesiwa ka mina evusocheni a ku vekiwile hi 14 Hukuri 1985. Kambe hi 1 Ndzhati, Hofisi-nkulu ya Vuthu eRhoma yi ndzi nyike ku wisa ka ku khensiwa ka masiku ya 45, hikwalaho ka ndzhuneko eka mintirho. A ndzi nge engeteri nchumu, hi ku xixima ntwanano wa xihundla. Hi 2 Ndzhati 1985, ndzi nghene hi nyangwa wa rhavi ra Gillette eSicilia. A ndzi ri ekaya. Manana Gillette u ndzi amukerile — hi ndlela ya yena. U amukelekile.

NDZETELO

Hinkwaswo swi endlekile ku ri na vanhu van'wana kusuhi. Tatana wa mina a nga si tshama a ri kona ku vula rito — nchumu nikatsongo. Kambe a ndzi swi tiva leswaku a a ndzi langutile, a miyerile. A a ri tano.

Muhlawuri wa vatirhi u lulamisile nongonoko wa ndzetelo wa mavhiki ya mune lowu aviweke exikarhi ka Sicilia, Lazio, Piemonte na Campania.

Xifundzha xa mina a xi ta va xiphemu xa le henhla xa xifundzhankulu xa Cosenza. A ndzi nga siviti munhu. A ku nga ri na loyi a hlongoriweke. Swikongomelo ni muholo se a swi vekiwile.

Ndzi sungule hi Musumbhunuku nimixo endhawini ya Messina. Ntlhangano a wu ri ebutweni ra swikepe hi 06:30.

U tile ku ta ndzi teka ebutweni. Kambe ndzi fike awara emahlweni.
A se a ri karhi a rindzile.

A a ri mufambisi wa le Friuli. A a ndzi vonile ndzi kula — a a ri eGillette tanihi muxavisi, endzhaku mukamberi, endzhaku mutirhi-kuloby, naswona sweswi a ri munghana wa bindzu wa tatana wa mina.

U vutisile leswaku hikwalaho ka yini ndzi fike ka ha ri nkarhi. Ndzi hlamule: «Leswi nga languteriwangiki a swi landzeleli nkarhi lowu vekiweke, naswona a ndzi nge swi koti ku lahlekeriwa hi nkateko lowu.»

Hi tshame swin'we masiku ya ntlhanu. A a leha ku ndzi tlula — tisentimitara ta 195 — a ri na miri wo tiya, naswona a nga si tshama a lahlekeriwa hi mpfumawulo wa yena wa le Friuli. Mahanyelo ya yena ma ndzi ngenile swinene lerova vanhu va tshemba leswaku ndzi n'wana wa yena. A a ri na vana va vanhwanyana vanharhu ntsena. Hi Ravuntlhanu nimadyambu, endzhaku ka masiku ya ntlhanu ntsena ya ndzetelo, hi tlhelele ehofisini. Handle ka mikhuva, va ndzi nyike swilo swa mina va ndzi byela leswaku ndzi nga ha tlangi hi nkarhi: tivisa exifundzheni hi Musumbhunuku nimixo.

A ndzi ri na malembe ya makume mambirhi. Ntirho. Mali. Ndhawu ya mina, tikhilomitara ta madzana manharhu ekule ni ndyangu wa mina. Ku hava munhu wo ndzi pfuna. Hinkwaswo ndzi ri ndzexe — ntirho, swakudya, ku basisa, ku ayina. A ndzi ta va ndzi velelele vana handle ka wansati ndzi tsariwa ematin'wini — ku nga ri hikwalaho ka ku humelela, kambe tanihi xihlamariso.

XIFUNDZHA XA NTIRHO

Muxavi wo sungula. Doroba ra Trebisacce, eribuweni ra le henhla ra Ionia ra Cosenza. Supamakete. Va fonele ehofisini va lava ku endzeriwa, va lava ku nyika tioda. A ku ri ntlhangano wa mina wo sungula.

Vito ra yena a ku ri Fortunato, a ri na malembe ya kwalomu ka makume mune. A a tshinyetela leswaku a vitaniwa Dottore — ku nga ri hikuva a a ri dokodela, ntsena hikuva a a ri na digiri.

U ndzi hlasele hi matimba. A a lava ku vona ndlela leyi ndzi nga ta hlamula ha yona. Hi hlaye oda, kutani emakumu u vule: «Ku va u ri eGillette a swi ku endli muhlawuriwa wa Xikwembu — muhlawuriwa, un’wana wa lavatsongo lava hlawuriweke. Ndzi nga xava swilo swa n’wina hinkwako laha ndzi lavaka kona.»

Vayimeri van’wana vambirhi va vuxavisi a va ri kona. Un’wana ni un’wana a a rindzele ku vona leswi ndzi nga ta swi endla — ku tlhontlha a ku ri erivaleni, ka vomu, ku nga kanakanisiwi. Kambe xinkarhana xa tisekoni ta ntlhanu xi ringanile ku tsundzuka marito ya mufambisi wa le Friuli: «Nando, tsundzuka — mbuyelo lowunene wa ku endzela muxavi i ku xavisa ku ri na oda.»

Ndzi n’wi khensile, ndzi vula leswaku ndzi pfumelelana na yena hi ku helela, ndzi n’wi khensa hikwalaho ka oda, ndzi layela, kutani ndzi famba.

Endzhaku ka tiawara timbirhi ndzi hlangane na yena eka bar yin’wana edorobeni. U tile ku ta ndzi xavela khofi. Ematshan’weni ya sweswo ndzi hakele mina. U vutisile leswaku hikwalaho ka yini. «Hina va Gillette a hi vaxavisi lava hlawuriweke kumbe lava langiweke — hi vanhu ntsena lava dyondzisiweke kahle ku tirhana ni vaxavi.»

Ndzi hakele kutani ndzi famba, ndzi enerisekile.

Nimadyambu wolowo, ndzi fonele ehofisini ku vika hi siku: tioda ta nhungu, ku endzela ka khume na mune.

Hofisi yi vule leswaku muxavi wa le Trebisacce u fonerile a vilela hi oda ya yena — a a odarile mabokisi ya khume na mambirhi ya mikwana, kambe khopi a yi kombisa mambirhi ntsena.

Nhwanyana loyi a a ri eriqinghweni u n'wi byele leswaku a hlaya oda hi vukheta: kholomu leyi mambirhi a ma humelela eka yona a yi vulavula hi tiphakiti ta ntsevu, hikwalaho nhlayo leyi odariweke a yi ri yona.

U nge pfuki u rivarile siku ra wena ro sungula entirhweni.

Naswona na vaxavi a va n'wi rivali muxavisi loyi a nghenaka a rhurile a xavisa a nga kombeli — ku fana ni loko u ri n'wana kutani dokodela a vula leswaku a nge ku endli nchumu, ivi a ku tlhava, u nga si tshama u vona nayiti.

XIVIKO XA VHIKI

Emakumu ka vhiki, u pfala xiviko hi voko. Xiviko xa wena xa nkoka wa mali wa tioda xi landzelela leswi odariweke, ku nga ri leswi tsariweke ebilwini, kutani xi nghena eka nxaxamelo lowu faneleke: siku, vito ra muxavi, muxaka wa nhundzu, ndhawu.

Endzhaku xiphemu xa tinomboro: tinhlayo, swilo, hinkwaswo swa muxaka wun'wana ni wun'wana. Tiyisisa leswaku tibuku hinkwato ta tiakhawunti ti tsariwile ku fikela namuntlha, hlanganisa tinhlayo, endla xiviko leswaku leswi hundziseriwaka swi lunghekela vhiki leri landzelaka.

Hinkwaswo sweswo a ku ri hafu ya Mugqivela loko u nga hoxanga. Loko u hoxile, a wu swi tsema hinkwaswo hi layini u sungula

nakambe ku sukela eku sunguleni — swi basile, ku hava swihoxo, ku hava swivati swa mafurha kumbe swiphemu swa xinkwa.

Hi Musumbhunuku nimixo a wu ya ehofisini ya poso ku ya rhumela phasela: tioda, xiviko xa vhiki, tirasiti ta mali ni tixeke, ku tlheriseriwa ka mali leyi tirhisiweke loko swi fanerile, tinotsi ta xifundzha.

Leyi a yi ri ndlela ntsena yo endla ntirho kahle. Hi kona ntsena tioda a ti kamberiwa, ti tsariwa tibilu, ti lulamisiwa, ti rhumeriwa, ti fikisiwa eka muxavi — xirhendzevutani xi pfariwa.

Kambe tsundzuka: lowu i fambiselo leri lavaka maendlelo. Loko u ri na tioda ta 40, 50, 60 hi vhiki, swilo swi tika ngopfu lero va a wu boheka ku tirhisa tifomo timbirhi — hikuva xiviko xa masungulo a xi endleriwile mavito ya makume mambirhi na ntlhanu ntsena hi vhiki.

Ku tsala tibilu a ku endliwa hi kotara — nhlayo leyi a yi tirhisiwa ku hlayela mali ya khomixini, handle ka mali leyi hakeriweke ka ha ri emahlweni, ku humesa inivhoyisi ni ku hlengeleta leyi saleke hi ku hundzisa ebangini.

A ku nga ri fambiselo ro hetiseka ro xavisa. A ku nga ri maendlelo yo va lonkulu. A ku nga ri nchumu wo dyondzisiwa. A ku ri leswi ntsena a swi ku endla un’wana wa va Gillette.

NHLENGELETANO YA XIFUNDZHA

Hi 1 N’wendzambahala ndzi ye eka nhlengeletano ya mina yo sungula ya xifundzha. Ndzi hlangane ni mufambisi loyi a a hi kongomisa — Giuliano, wa le Molise. Na mukongomisi wa ku xavisa wa tiko hinkwaro, Raffaele, wa le Puglia, a a ri kona.

Havambirhi a va tsakisa, kwalomu ko va va nga khathali — kambe va ri ni vukheta. Endzeni ka nhlengeletano ndzi ngenelerile. A ndzi nga miyelanga. Ndzi hlanganyele, ndzi hlamusela ntsheketo, ndzi tikombisa.

Va vutisile loko ndzi hlangane ni swiphiqo exifundzheni xa mina — xivutiso xa ntolovelo xa minkarhi yo tano.

«Ina,» ndzi hlamule, «naswona Xikwembu xi khensiwe — loko swi nga ri tano a ndzi ta va ndzi tshamile ekaya ndzi nga ri na ntirho. I minkarhi ntsena yo endla leswi mi ndzi dyondzisaka swona siku ni siku.»

Hi ye ku ya dya swa nhlikanhi. Wanuna lonkulu exiyin'weni u tshame etlhelo ka mina — handle ko koka mahlo — kutani a lava ku tiva ndlela leyi ndzi hanyaka ha yona, ndlela leyi ndzi hlelekeke ha yona, loko ndzi ri na nhwanyana, ni makungu ya mina.

Ndzi hlamule hi ku landza maendlelo lama tolovelekeke. U enerisekile. Landzelela nawu: u nga tshuki u pfumelela van'wana ku tiva swa wena.

NKAMBELO

Hofisi yi ndzi tivisile leswaku kwalomu ka makumu ka Nyenyenyani mufambisi wa xifundzha a a ta ta ku famba na mina a ndzi languta. Ndzi fanele ku va kona ni ku tilunghiselela.

Ntlhangano a wu ri eka Hotel Jolly eRende, eCosenza — ehandle ka xifundzha xa mina, kwalomu ka awara ku suka laha a ndzi tshama kona. Ndzi fike hi nkarhi.

Giuliano u vule leswaku a a ri kona ku famba na mina ni ku pfuna eku xaviseni — hi ku ya hi marito ya yena. Kambe a ndzi ri n'wana wa tatana wa mina. A ndzi swi tiva kahle leswaku hikwalaho ka

yini a a ri kona: ku kambela ntirho wa mina ni ku vika eka vulawuri loko ndzi fanele ku tiyisisiwa entirhweni kumbe e-e.

U tshame masiku ya ntlhanu. Ndza ha tsundzuka Ravumune nimixo, loko hi ri emugangeni lowu vitaniwaka PAPASIDERO etintshaveni ta Pollino — kwalomu ka vaaki va madzana ntlhanu. Endzhaku ko kambela nkomiso wa mina wa vhiki, makhadi ya tiakhawunti, tioda, bokisi ra swikombiso, ni ku hlengeleta mavonelo ya vaxavi vo karhi, u ndzi kombele ku yimisa movha kusuhi ni xitolo xa swakudya ni fole. Ndza ha tsundzuka masaka ya fulawa enyangweni ni bokisi ra riqingho leri pfariweke endzeni.

U tshame kona timinete ta makume mambirhi. Loko a huma, a a n'wayitela.

A a fonerile ehofisini ya Milano a vika mbuyelo wa ku endzela eka mukongomisi wa ku xavisa. Endzhaku ko burisana hi tinhlayo ta vuxavisi, va n'wi kombele ku tiyisisa loko tinhlayo leti a ti ri ta xiviri. Xana a a tiyisile?

«Hinkwato i ta xiviri — naswona a ku na tioda leti ha rindzeleke eka khuriya. Se hi endzerile kona.»

Ku suka eka tlhelo rin'wana ra riqingho ku te: «Eka tin'hweti ta ntsevu, Nando se u endlile mali leyi xifundzha xexo xi yi endleke eka lembe hinkwaro leri hundzeke.» U tlhelele emovheni, kutani hi ya emahlweni ni siku ra hina onge a ku humelelanga nchumu. Hi Ravuntlhanu endzhaku ka swakudya swa nhlikanhi u fambile a tlhelela ehofisini ya yena.

Eka masiku lama landzeleke — ku hava rungula, ku hava mahungu. Kambe eka nhlengeletano ya xifundzha ya Mudyaxihi, ku humelele swo karhi.

MUDYAXIHI 1986

Eka nhlengeletano yoleyo a ku ri na munhu loyi a pfumalekaka — mutirhi-kulobyе loyi xifundzha xa yena a xi hlangana ni xa mina.

Mahungu ya ntolovelo ya Nielsen ya xiphemu xa makete ma nyikiwile hi xifundzha. Hi nkarhi wa swakudya swa nhlikanhi, a ku nga ri na munhu loyi a vutiseke hi mutirhi-kulobyе loyi a nga ri kona, a ku nga ri na loyi a swi vuleke.

Hi nhlikanhi wolowo, loko ndzi lava ku famba, va ndzi nyike ku engeteriwa ka xifundzha leswaku ndzi sayina: ku tlakusiwa ka mina.

Ndzi hundzuke loyi a nga ni vutihlamuleri bya swifundzhankulu swa Cosenza, Crotone, ni xiphemu xa le n'walungwini xa xifundzhankulu xa Catanzaro — lexi a ndzi xi avelana na tatana wa mina.

Leswi swi ndzi nyike xivangelo lexi twalaka xo n'wi vona nkarhi na nkarhi loko hi ri karhi hi tirha hinkwerhu endzilakaneni — kumbe loko hi titwa hi swi navela ntsena.

U ndzi langutile a nga vuli nchumu. Kambe mahlo ya yena a ma tele, naswona ku languta ka yena a ku n'wi paluxa.

N'hweti yin'wana ni yin'wana a ndzi kuma ku tlula tilira ta timiliyoni ta ntlhanu eka tikhomixini. A ndzi ringana na yena.

Kambe a ndzi ri na tin'hweti ta nkaye ntsena ta ntirho endzhaku ka mina ni ndlala leyikulu ya vutivi. Leswi a ndzi swi dyondza a swi nga ringani. Ndzi ye emahlweni ndzi lavisisa ndzi nga yimi — ku tiva ku enta, ku nga tshuki ku tivumbela swa mina.

Hi kona va ka Frega a va ri hakona. Rito a ri tika ku tlula xin'wana ni xin'wana. Xiendlo a xi ri ribye leri hinkwaswo a swi wisa

ehenhla ka rona. Hi swona a hi ri swona.

HUKURI 1987

Tatana wa mina u fonele a vula leswaku hofisi-nkulu ya Gillette a yi lava ku hlangana na hina havambirhi. Ntlhangano: hi 2 Hukuri, hi Musumbhunuku, ehotela yin'wana eReggio Calabria hi 16:00, ni mukongomisi wa ku xavisa wa tiko hinkwaro — wanuna wa le Puglia.

A nga ndzi byelanga hi mhaka ya kona ka ha ri emahlweni — a a nga yi tivi na yena. Kambe siku rero hi dyile swin'we ekaya swa nhlikanhi. Manana wa mina, a ambalile a lunghekile, u tshinyetele leswaku a va kona enhlengetanweni. A ku nga ri na munhu loyi a hlamaleke — se a va n'wi tiva.

Khampani yi tekile xiboho xo tumbuluxa ejensi leyintshwa ya Gillette eCalabria. Xivangelo a xi ri xa maqhinga: mali leyi ngenaka a yi sungurile ku kula, yi susumetiwa hi swilo swintshwa, ku engeteleka ka tinhlayo ni ku anama ka makete. Va tekile xiboho xo avanyisa leswaku va hunguta khombo ra bindzu.

Hi goza leri a ndzi ta hundzuka muteki wa layisense hi ku kongoma — endzhaku ka tin'hwetl ta 28 ntsena entirhweni — naswona a ndzi ta tiyisisa ku ya emahlweni.

Mali ya tikhomixini a yi ri yitsongo kambe yi tsakisa — ehansi ka nxavo wa makete, hikuva va vule hi xihundla ku vilela ka vona: a va nga tivi leswaku hi ta tisa ku kula ka muxaka muni, naswona a va chava leswaku endzhaku va ta tikeriwa hi ku tiyimelela mali leyi hi yi kumaka emahlweni ka vulawuri bya matiko-tiko.

Hi amukerile. A hi ta sungula hi 1 Sunguti 1988, ni xihlamariso xin'we.

N'WENDZAMHALA 1987

A hi ri eka notari ku ya sayina ku simekiwa ka khampani leyintshwa. Xihlamariso xo sungula xi fikile.

Xivumbeko xa vun'wini xi kombisile: tatana wa mina 40%, mina 40%, manana wa mina 20%.

Tatana wa mina u swi hlamusele tanihi goza ro antswisa swibalo — naswona u vule leswaku a a ta hi pfuna ninhlikanhi, hikuva nimixo a a tirha tanihi mutirhi wa poso, leswi a swi nga lwisani ni milawu ya vatirhi va mfumo.

«Loko a ri na hina, a hi nge lavi ku hakela sekiritari. U ta sirhelela swilaveko swa hina — swilaveko swa ndyangu.»

A ndzi swi tiva leswaku ndzi amukela nchumu lowu hoxeke. Kambe emakumu, a a khathalela nsati wa yena — a tshemba leswaku ku hambana ka malembe ya khume na n'we a ku vula leswaku a a ta va ni munhu etlhelo ka yena eku dyuhaleni, munhu loyi a a ta n'wi khathalela. A ndzi nga swi koti ku n'wi kaneta.

A a ha ri tatana wa mina. Naswona rirhandzu ra mina eka yena a ri nga si tshama ri cinca — hambi ku ri sweswi loko a fambile.

Sayina, amukela swipimelo. Endzhaku ku ta xiphemu lexi landzelaka: xiboho xa khampani lexi n'wi vekaka mulawuri un'we ntsena — ku fikela loko xi herisiwa hi vunyingi. A a ndzi nyiketile; mavoko ni milenge swi bohiwile eka yena. A ndzi ri ekhombyeni lerikulu.

Naswona ku hetisa hinkwaswo: Gillette u fike ni tikontiraka timbirhi to hambana, hikuva Boston a a avanyise xiyenge xa vuxavisi hi swiphemu swimbirhi — Mikwana ni Switirhisiwa swo Byeba na Swa ku Tibasisa — hi fambiselo rin'we ra tikhomixini leri hlanganisiweke. Ndzi tikume ndzi tirha eCalabria hinkwayo ni

xiyenge xa Swa ku Tibasisa lexi tsaneke, ndzi ri ni vafambisi lava tisiweke ku suka eka tikhampani tin'wana, ndzi rhwala ntsengo hinkwawo wa ejensi laha manana wa mina a vuleke: «A swi lulamanga leswaku u kuma mali leyi ringanaka ni ya tatana wa wena.» Hi yena a a fambisa tiakhawunti. A ndzi hanya hi ku tlheriseriwa ka mali leyi ndzi yi tirhiseke ntsena.

Rirhandzu ra mina eka tatana wa mina ri endle leswin'wana — ku fikela hi Khotavuxika 1993, loko eku heteleleni a pfumela ku avana, a sayina ntwanano wa le ndzeni lowu tsariweke.

U swi endlele exitarateni, ekule ni mahlo ya munhu, ekule ni mahlo ya nsati wa yena. Hikwalaho ka sweswo ndyangu hinkwawo endzhaku wu n'wi hehlile hi tihanyi. Manana wa mina u vule: «Leswi swi ta ku lahlela exitarateni — u ta vona.»

SUNGUTI 1989

Xiyimo xa mina tanihi Wanuna wa Gillette loyi a vekiweke endzeni ka xiyenge xa swilo swo tisasekisa — lexi ehleketiweke hi Boston na Londoni, xi akiwa hi masocha ya mali — xi tshame tin'hwetit ta khume na mbirhi ntsena. Endzhaku ndzi tlhelele eka masungulo ya mina: Mikwana ni Switirhisiwa swo Byeba.

Laha ndzi tiendlele xiyimo xa ntumbuluko tanihi munhu wa nkoka wa khampani eku xaviseni ka nhundzu leyi saleke exitokweni.

Nkarhi wun'wana ni wun'wana loko nhundzu ya “slow moving” (nhundzu leyi xavisiwaka hi ku nonoka) yi fanele ku humesiwa, vulawuri a byi vulavula na mina hi ku kongoma ku ringanyeta nhundzu eka vaxavi lava a va kongomisiwe. Mimbuyelo yi vonakile.

Leswi swi tumbuluxe swiyimo swimbirhi leswi vonakaka endzeni ka khampani: swi susile matimba eka vaxavi vo karhi lava a va

kota ku xava nhlayo hinkwayo hi nkarhi wun'we — kutani va lerisa nxavo — naswona mpfuno wa vumbirhi a wu ri leswaku hi ku avela enetiweke hinkwayo, ku tlhandlekana ka minxavo ni mphikizano wa nhundzu ya ntolovelo swi papalatiwile.

Kutani swi hundzuke ntolovelo ku twa vanhu va le ku kongomiseni va ku: «Fonelani Frega — hi na tiloli ta ntlhanu leti teleke furo ro byeba leti faneleke ku famba endzeni ka tiawara ta 24.» Kutani a ndzi hlamula xirhambo.

Tatana wa mina a a tinyungubyisa hi mina. A ndzi ya emahlweni ni leswi a swi sunguleke. A ku nga ri na loyi a a ta hi yimisa, kumbe hi leswi a hi ehleketa swona. Kambe emakumu, a ku ri wansati un'we ntsena loyi a hi yimiseke: manana wa mina.

MAWUWANI 1990

Hi nkarhi wa ku hlela nakambe xivumbeko xa swifundzha, ndzi tinyikete eka xiyimo xa mufambisi wa xifundzha. Kambe malembe ya mina ma ndzi lwisile: a ndzi ri na malembe ya makume mambirhi na ntlhanu ntsena, ndzi ri na ntokoto lowutsongo lowu tsariweke.

Malembe mambirhi yo landzelela mutirhi-kulobye wa L'Oréal loyi a a vabya hi khensa handle ka xiyimo xa ximfumo, kosi ya merchandising, xitulu eka Huvo ya Mabindzu ya Reggio Calabria — a ku nga ri na nchumu eka swona lexi a xi ringanile ku hlula swiboho swa munhu un'wana. Ku tsemakanya xihinga xa ku nghena, a ndzi ta lava malembe yo tala, kumbe khampani yin'wana eka CV ya mina.

Ku fike mufambisi lowuntshwa — wanuna wa le Agrigento loyi a a ri mufambisi wa muganga eka P&G eSicilia. Ku tsandzeka loku xiximekaka: a a lava ku tlhandlukela exiyyin'weni xa mufambisi wa

xifundzha ekhampanini ya yena kambe a nga si tshama a kuma digiri, a nga vulavuli Xinghezi — marito ma nga ri mangani ya xiyila xa Xinghezi xa Sicilia, hi xitalo.

A a byeriwile leswaku ndzi kombele xiyimo xexo. Goza ra yena ro sungula loko a fika a ku ri ku lavisisa leswaku ndzi mani ni ku teka xiboho xa ndlela yo tlanga ha yona.

A a nga ri xiphukuphuku — u sungule ntirho wa yena a xavisa swithirekitara, naswona timitsu ta yena ta le vurimini ti n'wi pfunile swinene eku yeni emahlweni. Kambe loko a fika u kume xiyimo xo hlamarisa: tatana ni n'wana wa xinuna, vanghana, vatirhi-kulobye, va hlanganile, va tirhisana — kutani exikarhi, nayiti ya xikalo leyi a yi nga ringanisi swikalo kambe a yi swi tshikilela etlhelo rin'we.

Ntirho wa mina lowukulu a ku ri ku tirha ntsena ni ku rindza — ndzi languta leswi van'wana va swi endlaka, handle ko vula nchumu, handle ko hlamula.

Mavonelo wolawo a ma yimela leswi tikhampani letikulu ti swi tekaka tanihi rifuwo ni matimba ya tona ya xiviri. Hi nkarhi wolowo ndzi sungule ku dyondza hi ndlela ya ntirho leswi P&G a swi dyondziseke mufambisi wa mina, kutani ndzi sungula ku swi tirhisa exifundzheni, hi ndlela ya mina. U nghenise mianakanyo ya ku xavisa loku lawuriwaka hi vutleketli bya nhundzu.

A wu nga ha xavisi leswi muxavi a swi kombelaka hi nhlayo. A wu xavisa leswi vakongomisi a va swi kunguhatile: hi mabokisi, hi swilo hi xin'we-xin'we, hi tilayere, hi tiphalete, hi tiloli leti teleke — tithireyila leti teleke, tiloli letikulu leti hlanganisiweke. Ku kunguhata ku nghenisiwile. Nkarhi wa tiholideyi ta ximumu, lowu khale a wu ri nguva yo fa ku suka hi 1 Mawuwani ku ya hi 1 Ndzhati, a wu herisiwile.

VUXAKA BYA BINDZU

Ntirhisano lowu hi wu akeke wu sungule ku humesa mbuyelo lowu hi tshineteke ekusuhi. Vতিরhi-kulorhi van'wana va vurile marito yo sandza — leswaku xa hina a ku ri xifundzha xin'we ntsena xa Gillette eItaliya lexi a xi ri ni musiwana wa mufambisi wa xifundzha.

Ndzi sungule ku fambisa swiphemu leswikulu swa mpimanyeto wa mali — hi phesente kumbe hi mali leyi pimiweke — naswona mbuyelo a wu landza hi ku kongoma tinomboro leti a ndzi ti humesa.

Ku kula ehansi ka tinomboro timbirhi? Nikatsongo. Sweswo a ku ri vunyanyuri lebyi a ndzi nga byi koti. A swi ta va swi fana ni ku byela chakwa leswaku a cinca ku suka eka vhinyo ku ya eka mati.

Hi nkarhi wolowo ndhuma ya mina ehofisini ya Milano yi sungule ku cinca — ku suka eka jaha leri nga ni nyiko kambe ri nga ni nhloko yo tiya leri a ri nga lawuleki, ku ya eka wanuna loyi a tshamisekeke loyi a a tshembeka. Naswona loyi swiendlo swa yena a swi fanela ku lombiwa eka mapfhumba ya vuxavisi ya tiko hinkwaro lama akiweke ehenhla ka leswi swi tiviweke tanihi ndlela ya Frega.

Xihundla a xi olova: hundzula tiphesente ti va mali leyi pimiweke, ni mali leyi pimiweke yi va tiphesente, loko u lulamisa swiendlo swo kurisa vuxavisi eka vaxavi. Mavonelo a ma cinca; vuvekisi a byi fana hi ku helela. Kambe vanhu a va angula hi ndlela yo hambana.

Tiloli to sungula letikulu leti hlanganisiweke ku suka eLondoni ti sungule ku nghena eCalabria — ti tumbetiwiwe eka ntlawa wa vuhlanganisi wa Italiya, lowu a wu ta lava ku tikumela phesente ya

xiendlo lexi. Goza rin'wana ni rin'wana ra vuxavisi a ri vikiwa eka khampani ri ri ni mbuyelo lowu tsariweke.

Vanhu va vuxavisi (marketing) a va ndzi venga. Hinkwavo va ri eka miholo leyi a hi yi hakela — kambe a va ri swipfuno leswi a swi tirhisiwa hi ndlela yo biha.

Hambi ku ri eka mapimanyeto ya vona ya vuxavisi, vafambisi va mfungho a va nga swi koti ku swi kongomisa. Ndza tsundzuka loko ku sunguriwa layini ya Series, endzeni ka lifti eLondoni, ndzi tiboha eka mulawuri lonkulu wa Italiya leswaku ndzi ta xavisa nhundzu hinkwayo leyi averiweke lembe hinkwaro hi tin'hweti timbirhi — ku cincana ni riendzo ro ya edorobeni-nkulu ra tiko ra Yuropa ndzi ri na nsati wa mina.

Swi humelerile. Mukongomisi wa ku xavisa u hlundzukile kutani a ndzi yirisa ku vulavula na vafambisi lavakulu nakambe. Kambe mali ya riendzo yi fikile.

DZIVAMISOKO 1993

Ndzi hlangane na Elisabetta hi 1987. Hi rhandzanile ku ringana masiku ya makume mune — xo fana ni ku tihambanisa ka rirhandzu, ntwanano wa nkarhi lowu pimiweke.

Endzhaku ka sweswo tindlela ta hina ti hambanile. Kambe minkarhi yin'wana, hilaha swi endlekaka hakona emadorobeni lamatsongo, mahlo ya hina a ma hlangana. A a ndzi n'wayitela hambi loko jaha ra yena ra mavondzo ri ri karhi ri koka xikhatla xa yena.

Nindzhenga wun'wana hi Hukuri 1992, ndzi vone movha wu hundza, kutani munhu un'wana a ndzi vavisela voko. A ndzi nga n'wi tivi leswaku i mani kambe ndzi n'wi vavisele hi xichavo.

A ndzi tshama ndzi ri ndzexe ku sukela loko ndzi ri ni malembe ya makume mambirhi. A ndzi si tshama ndzi tlhelela ku tshama na vatswari va mina.

Endzhaku ka masiku ma nga ri mangani, movha wolowo, ku vavisela loko fanaka. Eka nkarhi lowu ndzi wu landzerile. Ndzi yime rini? Ndzi kuma mani endzeni? Elisabetta, nhwanyana loyi a a ri wa mina khale.

A a languterile ku kuma munhu loyi a a ri yena malembe ya ntlhanu lama hundzeke. Hi sungule ku vonana nakambe. A a rindzele Nando loyi a tolovelekeke; mina a ndzi ehleketa: eka nkarhi lowu u ta hlamala.

Hi hlayise ku navelana ekule ku ringana masiku ya khume. Ku fana ni vasisitere vambirhi lava pfaleriweke handle ka swiambalo swa vona.

Endzhaku ka sweswo ntumbuluko wu landzele ndlela ya wona. Hi 21 N'wendzamhala ndzi ye ku ya hlangana ni vatswari va yena kutani ndzi va byela leswaku ndzi lava ku n'wi teka.

Ndyangu wolowo wu tirhise mali yo tala eka swirhurhisi ni tiya ya chamomile eka tin'hwetileti landzeleke. Kambe hi 21 Nyenyenyani 1993, ndzi tivise swilo swimbirhi: ku hlayela ehansi a ku sungurile ku ya eka ku velekiwa ka mavele — naswona leswaku hi Dzivamisoko, a ndzi ta n'wi teka. Mahungu lawa mambirhi ma nyikiwile vatswari va yena hi siku rin'we.

Nkhuvo wa vukati wu endlekile hi 26 Dzivamisoko 1993. Kokwana wa mina wa xisati u ndzi fambisile ku ya ealitarini. Ndyangu hinkwawo lowu ndzi velekiweke eka wona — manana wa mina a ri emahlweni, tatana wa mina na yena a ri kona — a wu amukele xileriso xo tiya xa manana xo ala ku ta enkhuvweni.

Hinkwaswo swi fambile hi ndlela leyi tolovelekeke. A ndzi ri un'wana wa vakati lava nga talangiki enkhuvweni wa vukati lava heteke nkhuvo hinkwawo va xewetela vaendzi va ri endzhaku ka tafula leri tele hi swakudya.

Hi siku leri landzelaka ndzi languta xingwavila xa vukati kutani ndzi twisisa ntirho wa xona wun'we ntsena wa xiviri: a ku ri ndlela ntsena yo hlayisa leswaku miehleketo ya leswi hundzeke yi tshama yi vonakala yi nga timi.

Hi Mawuwani 1993 ndzi tsale swikambelo swa mfumo ku kuma diploma ya mina ya Vuhlayi bya Timali tanihi mudyondzi wa le handle — a ku ri lembe ra vuntlhanu ntsena, naswona a ku ri nchumu lowu a wu ndzi pfumala.

Ndzi hundzile hi makume manharhu na nhungu eka 60 — ku nga ri makume manharhu na ntsevu, mpimo wa le hansi ntsena. Vanhu lava a va ndzi tiva va tivutisile leswaku hikwalaho ka yini.

A ku ri xikambelo xa nomu xa Xitali lexi cinceke mbuyelo. Xitali lexi fanaka lexi a xi ndzi nyike mune xikolweni hinkwaxo. Loko ndzi kombeliwa ku pimanisa hi Silvio Pellico, ndzi hlamule hi Andreotti wa va-1800 — kutani ndzi vulavula awara hinkwayo hi tipolitiki. Kamara yi yimile kutani ndzi yingisela. Vo tala a va nga xi tivi xiphemu lexi xa matimu. Leswi swi xi tlakuseke a ku nga ri ku kongoma kambe a ku ri ndlela: xifaniso xa ntsheketo wa ntima wa vutumbuluxi lebyi a byi twela vusiwana swinene lerova byi suka eka leswi kholwisaka byi ya eka ntiyiso.

Endzhaku ka sweswo, hi 17 Nhlangula 1993, vana va mina va mavele va velekiwile. A ndzi hlayisile rito ra mina. Lava i va ka Frega.

KHOTAVUXIKA 1993

Ndzi na nsati. Ndzi ake ndyangu. Hi tlhelo ra mbilu, ndzi lahlekeriwe hi ndyangu lowu ndzi velekiweke eka wona. Kambe leswi swi ndzi tikaka ku tlula hinkwaswo i ku lahlekeriwa hi vuxaka na tatana wa mina — nsati wa yena u tshama a ri kona, u tshama a ri karhi a hlohlotela.

Swi ndzi siyile ndzi tivutisa loko ndzi cincaniwile loko ndzi velekiwa. Ngwamhlwa leyi a yi tirhela FedEx a yi fanele yi ndzi yisa eNew York — kambe yi kavanyetiwele hi ximanga ehenhla ka tintshava ta Aspromonte kutani yi ndzi siya eka ndyangu wo sungula lowu a wu kota ku ndzi amukela.

Hinkwerhu hi amukele swileriso swa vuxavisi swa sweswinyana ku suka eka khampani. Mulawuri lonkulu u hlayele tinomboro: xa mina a xi ringana 150 000 hi tikhomixini. Xa tatana wa mina, 110 000.

Vhilwa a ri rhendzerekile. Moya a wu hambanile. Oksijene a yi basile ku tlula. Mapimanyeto a ma cincile.

KHOTAVUXIKA 1995

Endzhaku ka malembe ya 25, mulawuri lonkulu wa Gillette u wisile entirhweni. Nomboro ya yena ya vumbirhi yi fikile — a a ri mukongomisi wa vulawuri bya timali khale. A a fana na Al Pacino: marito ma nga ri mangani, ku n'wayitela kun'we. Injhiniya.

Naswona u endle yini hi Hukuri wa lembe rero? U tivise huvo ya valawuri ya Italiya leswaku, hi xitiviso xa masiku ya ntlhanu, a a ya ensin'wini ku ya landzelela Frega eCalabria.

Mufambisi wa xifundzha u ndzi byele leswaku ndzi nga endli leswi tatana wa mina a swi endleke — ku endla, ku nga ri ku lava nkarhi

wo n'wi dyondzisa. Ndzi tirha ntsena handle ko hatlisa. Ndzi n'wi tiyisekisile: makete a wu cincile, ni rivilo ni swilaveko na swona a swi cincile.

U fike nimadyambu hi Musumbhunuku ebutweni ra swihahampfhuka, a n'wayitela. «Kutani, Frega — hi ya kwihi mundzuku?» «Ku ya tiphina ni vaxavi.»

Hi tirhe masiku mambirhi. Ku endzela kun'we ku n'wi hlamarisile: loko a tivisiwa eka n'wini wa xivandla lexikulu xa ku hangalasa xa GDO, wanuna loyi u hundzulukele eka mulawuri wa mina lonkulu kutani a lava mali ya mpimanyeto.

Ndzi nghenelerile hi ku hatlisa: «Kumbexana a mi swi twisisanga. Yena i hosi. Nkwama lowu nga ni mali ni swiendlo swo kurisa vuxavisi i wa mina. A ndzi langutele xichavo ni vutshila lebyikulu swinene eka n'wina. A ndzi ehleketa leswaku mi swi twisisile leswaku munhu loyi i mani. A mi si fikelela mpimo wa le hansi wa vutlhari.» Hi yimile kutani hi famba.

Injhiniya u ndzi langutile a nga vulanga nchumu. Mixo lowu landzelaka ehotela, muxavi a a ri kona ku ta kombela ku rivaleriwa.

Endzhaku ka sweswo ndzi n'wi yise etintshaveni ku ya nantswa swakudya swa tiko ra mina. Hi dyile xinkwa ni mortadella. Hi mixo wa Ravuntlhanu, u haha a tlhelela eMilano. Ku valelana loku komeke — marito ma nga ri mangani, ndza khensa.

Hi Ravunharhu leri landzeleke ndzi amukele papila ra munhu hi xiyexe ku suka eka yena, leri sayiniweke hi voko ra yena. Leswi a swi ri endzeni a swi tsakisa swinene. Marito a ma vekiwele hi ntiko lowu faneleke wa mbilu.

MUDYAXIHI 1996

Nomboro ya vumbirhi emisaveni eGillette — Mnu. Allan Both — u hahile ku suka eLondoni ku ya eCalabria.

Ku suka eMilano, mulawuri lonkulu wa Italiya ni Mukongomisi wa ku Xavisa va landzerile hi xihahampfhuka xin'wana, xo kongoma eCalabria.

A ku nga ri na munhu loyi a a tiva xivangelo xa xiviri. A a lava ku hlangana na mina.

Ndzi n'wi yise eka muxavi — munhu wa Italiya loyi a a hanyile malembe ya makume manharhu eScotland. Va sungule ku burisana hi Xinghezi kutani va ndzi ngenisa eka mbulavurisano.

«Hayi ke,» ku vula vona. «Frega u vulavula ni Xinghezi?»

Eka swakudya swa nimadyambu ndzi rungule ntlangu. Mnu. Both u hlekile ku fana ni munhu wo penga. A a ta haha a ya eBoston hi siku leri landzelaka. Ku endzela ka yena a ku nga hetisi tiawara ta khume na timbirhi. U vule leswaku a a ta byela huvo ya valawuri — naswona leswaku na Malume Warren a a ta hleka ku fana ni munhu wo penga.

Vafambisi lavambirhi va Italiya va ndzi tekele etlhelo kutani va ndzi tsundzuxa leswaku ndzi va ni vukheta hi leswi ndzi swi vulaka — ngopfungopfu ndzi nga vulavuli hi ku xava tikhampani ni ku hlanganisiwa ka tona, hikuva a ndzi tiva swo tala ku tlula yena. Va ndzi xungetile leswaku va ta herisa kontiraka ya mina hi ku hatlisa.

Hi siku leri landzelaka murhangeri wa Mubritixi u fambile. Eka swakudya swa ninhlikanhi vanhu lavambirhi va Italiya va nyike xitiviso xa ximfumo.

Ku sukela hi 1 Khotavuxika 1996: ndzi hundzuke ejente-nkulu lontshwa wa Calabria, ndzi ri ni ntlawa wa vaxavisi, ntlawa wa merchandising, ni swipfuno swa lembe swa 280 000.

KHOTAVUXIKA 1996

Nguva leyintshwa yi sungurile. Xivumbeko xa mina: tiejente letitsongo tinharhu ta vuxavisi, ntlawa wa merchandising, ejensi ya vavasati ya swiendlo swo kurisa vuxavisi endzeni ka swivandla swa GDO.

Muxavisi un'wana ni un'wana wa Gillette North Atlantic u vitaniwile eBoston. Ku sunguriwa ka sisiteme yo byeba leyi a yi ta cinca misava ni vatirhisi va yona hilaha ku nga heriki: MACH 3. Mikwana minharhu. Rivilo ra swihahampfhuka. Ku tlula mpfumawulo.

Ndzi tise ntlawa hinkwawo wa mina wa vuxavisi. A va tsakile — va famba endzeni ka muako wo leha wa Prudential Tower onge i Via Montenapoleone eMilano, va languta etlhelo, ehenhla, ehansi, va tivutisa leswaku Manana Gillette a a tshama kwihi.

Hi endzele fekitari. Hi languta tirobhoti ta vuhlanganisi ti famba etikhonkhobyeni ehenhla ka swiphemu swa tona. Kambe eCalabria hi hina a hi rhangile ku swi endla — handle ka leswaku hina a hi tirhisa vavanuna lava lerisiwaka hi vavasati.

Nkhuvo lowu a wu nga ri na lowu fanaka na wona. Sweswi un'wana na un'wana u swi twisisile leswaku ha yini swigwelo swa hina swa vutomi hinkwabyo a swi ri swa nkoka. Kutani hi xinkarhana ndzi yimile — onge ndzi lava tatana wa mina. A a wisile entirhweni. A a amukele ku huma ka yena eka khampani hi ndlela yo biha, hilaha swi endlekaka hakona eka hinkwavo lava

hetaka na tikhampani ta matiko-tiko va nga si tshama va tiyimela hi xiviri hi mahanyelo — va titshege ntsena hi matimba.

Hi tlhelele eItaliya. Vuxavisi byi tlule mapimanyeto hinkwawo lama a ma tlakukile. Tifekitari timbirhi ntsena emisaveni a ti endla nhundzu leyi: Boston na Londoni. Ta misava hinkwayo.

NYENYENYANI 2001

Mufambisi wa mina wa xifundzha — n’wana wa P&G, loyi a lombiweke Gillette ku ringana malembe ya khume na n’we — u tshikisiwile ntirho malembe manharhu emahlweni ka nkarhi. Ku xaviwa ka Duracell a ku ri karhi ku famba. Ku vekiwa lokuntshwa, swivumbeko leswintshwa, tihuvo letintshwa ta valawuri. Va n’wi hakele kahle. A nga tlakusanga rito. A nga kanerisananga. U teke leswi a swi kombeleke kutani a famba.

MUDYAXIHI 2001

Mintlawa hinkwayo ya vuxavisi ya Gillette na Duracell yi hlanganisiwile eka tihofisi tinharhu ta Italiya kutani makungu lamantshwa ma kombisiwa: ku sukela hi 1 Khotavuxika 2001.

Huvo ya valawuri ya Italiya a yi lahlekeriwe hi mulawuri lonkulu wa Gillette. Ku nghene loyi a a ri wa Braun khale, wa Oral-B khale, wa tikhampani tin’wana khale — wanuna loyi a a tolovele ku tsema tihakelo ta vuxavisi. Nomboro ya yena ya vumbirhi a ku ri loyi a a ri mulawuri lonkulu wa Duracell khale, loyi sweswi a a hundzuka Mukongomisi wa ku Xavisa wa Tiko Hinkwaro wa Italiya.

Ndzi hlayise xivumbeko xa mina kambe ndzi sungula ku tirha ntsena eka khanele ya swakudya ya mimfungho yo tala, ndzi fambisa tilayini leti ta nhundzu: Gillette, Duracell, Oral-B, Braun,

Paper mate — timakete ta ntlhanu to hambana, hinkwato ti ri ni vafambisi va mfungho lava tsakeke ngopfu.

Xitiviso xa ximfumo xi vule leswaku The Gillette Company yi xavile Duracell. Leswi mintwanano ya le ndzhaku ka xifunengeto a yi swi vula a ku ri swin'wana: huvo yin'wana ni yin'wana ya valawuri ya Gillette emisaveni hinkwayo yi basisiwile.

Ematshan'wini ya tona ku nghene vavanuna va Braun na Oral-B. Naswona eka vukongomisi bya vuxavisi, vanhu va Duracell hi vona a va lawula.

Vutirhi bya tinsimbi byi hlule vuxavisi — kambe a ku ri ku vonakala ka xinkarhana ntsena, naswona tinomboro ti swi tiyisisile ku nga si hela nkarhi.

Xihoxo xo sungula lexikulu a ku ri ku sungula sisiteme leyintshwa ya ti-inivhoyisi leyi a yi nga burisani ni sofuthiweya ya vuhlayiselo bya nhundzu. Vaxavi va amukele magidi ya ti-inivhoyisi, kambe eka tin'hwetit ta ntsevu ku yisiwe 10% ntsena wa tioda.

Un'wana na un'wana u tshamile exitulwini xa yena, onge xihoxo a xi ri xa lava a va ri kona emahlweni. A ku nga ri na munhu loyi a tekeke vutihlamuleri.

Naswona hi lexi xiphemu lexinene ku tlula hinkwaswo: mulawuri lonkulu wa Italiya Domenico a a tshama a cinca tikhomixini ta tiejente tin'hwetit timbirhi ta tin'hwetit timbirhi, onge a a nga khumbeki. Loko vo tala va hela matimba, lava fanaka na mina va yile emahlweni va kurisa mali ya vuxavisi — kufikela loko va lahlekeriwa hi vulawuri. Loko ndzi ehleketa leswaku hinkwaswo swi le rivaleni, ku fike muendzi eCalabria.

Mukongomisi wa ku Xavisa wa Tiko Hinkwaro u tile ku ta tshama masiku manharhu na mina.

Nimadyambu a hi dya swakudya swa nimadyambu ni vatirhi-kulorhi va mavandla man’wana — kambe a ndzi bohiwa ku hlayisa mabulo ni mbulavurisano hinkwawo wa hina wu ri xihundla hi ku helela.

Emahlweni ko famba, ndzi n’wi hundzise eka nkhuvo lowu tolovelekeke wa le Calabria: xinkwa ni mortadella exikarhi ka xitarata.

Nimadyambu emahlweni ka loko a famba, u ndzi nyike mpimanyeto wa vukongomisi — nchumu lowu a wu nga si tshama wu nyikiwa ejente hi ku kongoma, ku tlula vafambisi va xifundzha, vafambisi va tiakhawunti ta tiko hinkwaro ni vafambisi va mfungho. A ndzi ta rhumela oda eka khampani yi ri ni xitsundzuxo lexi khomanisiweke, kutani un’wana na un’wana a a bohiwa ku yi endla. Un’wana na un’wana a a hlundzukile. Kambe a ku nga ri na munhu loyi a vulavuleke kumbe a vula nchumu.

Emahlweni ko famba, Giuseppe u ndzi vutisile xivutiso: «Frega, xana u tsakile laha eGillette?»

«Ndzi tsaka kun’wana ni kun’wana laha ndzi tiphinaka kona. Loko mundzuku ndzi nga tshamisekanga, ndzi ta famba. A ndzi rindzi ku tshikisiwa ntirho. Ndzi ta ya xavisa makhalavati exikepeni xa Villa San Giovanni. Naswona hambu ku ri kona ndzi ta va lonene ku tlula hinkwawo eka leswi ndzi swi endlaka — ku nga ri nomboro yo sungula nikatsongo.»

SUNGUTI 2003

Malume Warren u humile eka huvo ya valawuri ya Gillette. Profesa wa yunivhesiti u vekiwile ematshan’wini ya yena. A ku ri ni nchumu lowu a wu vila lowu a ndzi nga wu rhandzi.

Ndzi fonele hofisi hi Nyenyenyani 2003 kutani ndzi kombela ku famba. Mufambisi wa mina wa khanele, Marco, u ndzi khomile kufikela hi 30 Hukuri — endzhaku ko tiyisisa leswaku ndzi hetisile mpimanyeto wa lembe hinkwaro ni swikongomelo swa ku kula.

HUKURI 2003

Ntlhangano a wu ri eMilano. Ndzi sayine ntwanano wo hetisa ntirho hi ku pfumelelana. Va ndzi vutisile leswaku ndzi ta endla yini endzhaku ka sweswo. A ndzi ri ni malembe ya makume manharhu na nhungu ntsena. Muyimeri wa nhlangano wa vatirhi a a ri eRhoma eCONF-LAVORATORI. Munhu un'wana a a tikarhatile ku fonela ka ha ri emahlweni, kutani ku tiyisisiwa ku fikile. A swi na mhaka leswaku ndzi ta ya eka vaphikizani. Ntirho lowu ndzi wu tekaka namuntlha; mundzuku ndzi ta wu cheleta exihambukelweni. Va ndzi vutisile loko ku ri ni munhu loyi ndzi n'wi bumabumelaka ematshan'wini ya mina. A ku na munhu, ndzi te. Endzhaku ka sweswo munhu un'wana u tlhele hi 27 N'wendzamhala — ku fonela loku kufumeleke, ka xinghana, hi ndlela ya ku lavisisa. A ndzi ta tlhelela. Va ndzi nyike 300 000. «Sigarete leyi pfurhiwaka nakambe yi na nantswo wo hambana. Naswona a ndzi si tshama ndzi dzaha.»

N'WENDZAMHALA 2003

Ndzi humile eka khampani. A ndzi ntshunxekile — onge ndzi mite xidzedze kutani ndzi xi gayela, marhambu na hinkwaswo. Naswona ndzi twisise leswaku xiyimo xa khampani ya matiko-tiko xi na matimba ngopfu, ni ku vaviseka loku munhu a ku twaka loko a sindzisiwa ku huma eka xona.

Ku famba ka mina a ku ri hi ku rhandza ka mina. Kambe manana wa mina hi ku hatlisa u hangalase mahungu eka thelegirafu ya

muganga leswaku ndzi hlongoriwile hikwalaho ko yiva.

A a rhwele vukarhi byebyo endzeni ka yena kutani a ringeta ku byi veka ehenhla ka mina. Loko a file ntsena hi kona ndzi yeke esirheni ra yena ndzi ya yisa leswi a a nga si tshama a swi lava.

Ku pfumala nchumu hi swona ntsena leswi a ndzi tshame ndzi swi lava. A ndzi dyondzile ku hanya na swona.

CONFLAVORATORI

A swi fana ni ku nghena esirheni ra vafi, u xewetela munhu loyi a a nga ha ri kona, kutani u huma nakambe.

Misava leyi a yi nga ri ya mina, leyi a ndzi nga ta tshama ndzi va xiphemu xa yona — leyi akiweke ehenhla ka «hi ta vona endzhaku» na «ndza tshembisa leswaku ndzi ta swi lulamisa». Sweswo a swi lwisana ni nsinya wun'wana ni wun'wana lowu ndzi velekiweke ndzi kulela eka wona, naswona lowu hakunene ndzi ta fela eka wona siku rin'wana.

Ndzi lahle fanichara ya tiyuro ta magidi ya khume. Kambe a ku ri na nxavo lowu a wu fanele ku hakeriwa hikwalaho ka ntokoto lowu a ndzi nga si tshama ndzi wu kombela — lowu humeke eka vunghana lebyi a byi nga kamberiwanga hi vukheta.

SUNGUTI 2004

Ndzi ehleketile ku tlhelela ku endla leswi a ndzi swi endlile malembe yo tala — kambe ndzi tiendlela: ku xavisa hi vunyingi swibasisi, swinun'hwelo ni swilo swo saseka.

Kambe a ndzi nga hlayelanga leswaku a ndzi nga ri khampani ya matiko-tiko. Loko khampani ya matiko-tiko yi endla swihoxo, yi va ni mali endzhaku ka sweswo ku swi funengeta. Kumbesi ya mina a

yi komile ngopfu — loko ndzi funengeta milenge, nhloko a yi titimela.

Hi malembe mambirhi, ndzi humese tiyuro ta timiliyoni tinharhu hi mali leyi ngenaka. Endzhaku ka sweswo vuvabyi: ku kumiwe tikhasinoyidi ta nkombo ta marhumbu kutani endzhaku ka sweswo ti operiwa. Va ndzi nyike masiku ya makume manharhu ya ku hanya.

Ndzi vutisile hi muxaka wa swirhumbana. Va te «ntshikilelo» — wa nyuroendokhirini, ku vula vona — ntshikilelo. Malembe ya khume-nhungu ya ku fikelela mpimanyeto ekhampanini, vuyelo lebyi humesiweke, tiawara ta khume-nhungu ku ya eka makume mambirhi ta ntirho siku na siku, tiimeyili leti a ti tshama ti lava ku fambisiwa. Kumbe nchumu wun'wana.

Naswona sweswi a ku ri mina loyi a a fanele ku hakela bilu.

A ndzi lahlekeriwe hi hinkwaswo: rifuwo, mali leyi hlayisiweke, bindzu. Hi nkarhi wa vuvabyi a ndzi yiviwile. Ndzi xavise hinkwaswo ku hakela tibangi ni vaphakeri. A ku ri mhaka ya xindzhuti — rito ra mina.

Ndyangu wa mina wu kume vutumbelo ekaya ka vatswari va nsati wa mina. Ku suka eka yindlu ya vunyanyuri leyi a yi ri ni tinyangwa ta ntsandza wa murhi wa walnut ni ku tshamiseka hinkwako, hi gimete hi ri eka muako wa vatrhi va xitimela. Ndza khensa Xikwembu leswi a wu ri kona.

Na sweswi va nga si pfuka hi ku helela, endzhaku ka malembe ya makume mambirhi na nharhu.

NYENYENYANI 2007

A ndzi ri ni masiku ya makume manharhu emahlweni ko fa. Ndzi ri ni tiyuro ta 285 ntsena ni Mercedes ya malembe ya makume mambirhi, ndzi ye eRomaniya ku ya swi endla kona.

Ndzi ake tikhampani tinharhu: vatirhi va 250, yin'we ya ku nyika vatirhi va nkarhinyana, yin'we ya ku aka, yin'we ya vuhlayiseki bya inthanete. Endzhaku ka malembe mambirhi ndzi siye hinkwaswo kutani ndzi famba, ndzi nga ri na mali. Kambe eka nkarhi lowu swi vangiwile hi xiphemu hi wansati — wa le Romaniya. A ndzi swi kotanga ndzi ri ndzexe hi ku helela.

Hi nkarhi wolowo, rifu a ri ndzi rivalile. Naswona a ndzi endlanga nchumu ku ri tsundzuxa.

SUNGUTI 2010

Venezuela, Isla Margarita. Xitolo xa Burger King xi ndzi amukerile. Ndzi tirhe kona lembe, kutani ndzi ya emahlweni.

NYENYENYANI 2011

Ndzi tlhelele eka vuxavisi eItaliya — Meccano car, SCAR, ntlawa wa swa mimovha. Lembe rin'we ra ntokoto ntsena. Timakete ta Italiya a ti ri ekule hi malembe ya rihati ni hinkwaswo leswi a ndzi swi dyondzile ni hinkwaswo leswi a ndzi ri swona: mimpimo ya vumunhu ya zero. Leswi tirhaka namuntlha ndza swi teka; mundzuku ndzi swi cheleta exihambukelweni.

NYENYANKULU 2013

Muxavisi wa mimovha eka xitolo xa mimovha xa muganga lexi tiyeke khale.

Laha a ku nga ri na muendli wa mabindzu — a ku ri ni n’wini. Muxaka lowu ku languta mixo wun’wana ni wun’wana kutani a teka xiboho loko u fanele ku tshama endzeni ka khampani ya yena kumbe u hlongoriwa.

A a hakela hi mali ya le voko-ka-voko naswona a a ringeta ku dya mbuyelo eka tiyuro ta dzana. Ndlela ya yena ya ntumbuluko yo khoma vanhu — a swi hlamarisi, hikwalaho, leswaku 99% wa vatirhi a va yiva, hikuva mahanyelo ya yena hi yexe a ma swi pfumelela.

DZIVAMISOKO 2014

Ndzi sungule ku aka tiwebusayiti. Endzhaku ka sweswo ku humelele nkateko: ndzi simeke bindzu kutani ndzi sungula ku xavisa swa vuhlanganisi bya riqingho nyangwa hi nyangwa — kambe ku nga ri hi ndlela ya vaxavisi va michini yo kukula ya Follett. “Tinyangwa” ta hina a ku ri swivandla swa vuxavisi leswi a swi pfuleka nimadyambu kutani swi pfariwa hi mixo.

KHOTAVUXIKA 2015

WEB DESIGN DI FREGA FERDINANDO yi velekiwile. Hi 2017 yi hundzuke SRL. Hi 2020 yi xavisiwile eka vaendli va mabindzu va swa thekinoloji ya mahungu eNapoli.

NHLANGULA 2017

DUEEFFE SRL yi velekiwile — yi xavisa swinwiwa eswikepeni swa maendzo leswi a swi suka eswiboweni swa Palermo na Catania. Hi 2020 yi xavisiwile eka khampani ya le Agrigento ya swa mihandzu ni matsavu lamantshwa.

NHLANGULA 2018

Ndzi teke tikhampani timbirhi eka muendli wa mabindzu wa muganga. Ndzi ti hundzule tikhampani ta matiko-tiko eka swa thekinoloji ya mahungu. Yo sungula yi humese tiyuro ta timiliyoni ta makume mambirhi na nharhu hi malembe mambirhi. Ya vumbirhi, timiliyoni ta nhungu.

Hi 2020 ndzi pfale hinkwato timbirhi kutani ndzi ti xavisa eka mintlawo yimbirhi yo hambana.

KHOTAVUXIKA 2020

Ndzi tsarise ti-SRL timbirhi tin’wana. Kambe a ndzi si tshama ndzi sungula ku tirha. Ndzi teke xiboho xo ti hundzisela kutani ndzi hetisa swiendlo hinkwaswo swa mabindzu.

Ku aka bindzu eItaliya — ngopfungopfu eDzonga — swa tika swinene. U amukela ku pfumelelana ni swo biha kumbe u amukela hakelo: vuxaka ni vugevenga kumbe vululami. A swi na mhaka leswaku i xihi. A swi hambani ngopfu.

SUNGUTI 2021

Spaniya yi ndzi amukerile. Xifundzha xa Andalusia, doroba ra Marbella. Ndzi sungule ku tsala tibuku, ku humesa, ku kandziyisa — kambe a ku nga ri na vuxavisi, a ku nga ri na munhu loyi a a xava. Un’wana na un’wana a a lava mali.

KHOTAVUXIKA 2022

Colombia, Paraguay, Argentina, Santo Domingo, Peru, Venezuela. Ndzi humese ntsheketo wa mina, ndzi endzile, ndzi kume ntokoto, ndzi tirhile. Endzhaku ka sweswo ndzi tlhelele eItaliya.

NHLANGULA 2023

Albania. Ndzi khomiwile hi ku ehleketeleriwa ku xavisa swidzidzirisi exikarhi ka matiko.

Endzhaku ka masiku ya makume mambirhi ndzi humelele ekhoto. Ambasi ya Italiya a yi rhumele tirhekhodo ta mina ta vutshunguri leti tiyisisaka swiyimo swa mina. Mirhi leyi a ndzi yi rhwele a yi ri ya ku tirhisa ka mina hi xiyexe — kambe milawu ya Albania yi pfumelela phakiti yin’we ntsena ya murhi wun’wana ni wun’wana.

Ndzi ntshunxiwile: a ku na vugevenga. Va ndzi vutisile loko ndzi lava ku ngenisa xivilelo. Ndzi va khensile kutani ndzi famba.

HUKURI 2023

A ndzi tlhelerile eItaliya, ndzi ya emahlweni ndzi tsala. Kufikela hi Ndzhati 2025 ndzi kandziyisile eka Amazon. Endzhaku ka sweswo aligoritimi ya vona yi onhakile eka tibuku ta mina, kutani va ndzi hlongola hi ku ehleketeleriwa ku kanganyisa.

A ku ri ku ponisiwa ka mina. Ndzi twisise leswaku a ndzi fanele ku famba ndzi ri ndzexe — handle ka nkutsulo, handle ka ntshikilelo. naples-post.com yi velekiwile eka WordPress. Riendzo ri sungurile.

Swihloko swa makume nkombo, minkandziyiso ya tindzimi ya 225. Phurojeke leyi hetisekeke leyi nga ta rhwala tibuku to tlula 15 000 — loko ti andzisiwa hi tinxaka ta mune, yindlu ya vukandziyisi ya tivholumu to tlula 60 000.

DZIVAMISOKO 2026

Ndzi veke tibuku hinkwato eka nxavo wa zero. Kambe i ndlela ya vukandziyisi leyi onhiweke hi tiplatifomo letikulu — mianakanyo

ya le hansi yi ri leswaku leswi u nga swi hakeriki a swi na nkoka.
Hi 21 Dzivamisoko ndzi sungule rungula ra webusayiti:
MIKWANA MINHARHU. GILLETTE UN'WE — ri rungula
ntsheketo lowu fambisanaka wa vutomi byinharhu: Gillette, tatana
wa mina na mina. Hi ku hatlisa ri nghanisiwile eka nomboro yo
sungula eka ku lavisisa ka Gillette. Khampani yin'wana ni yin'wana
leyikulu emisaveni — Apple, Nike, L'Oréal — yi ake ntsheketo.
Gillette wa mina a nga si tshama a va ni munhu loyi a n'wi akelaka
wona.

MUDYAXIHI 2026

Ndzi ringeta ku aka ntsheketo wolowo. Kambe ku sungula ndzi
sule ti-e-book ta 2200 kutani ndzi susa minkandziyiso hinkwayo
hi Xitali — ririmi ra mina ra le kaya. Ndzi hlayise tindzimi ta
ntlhanu ntsena.

Hi nkarhi wolowo ndzi kandziyise tibuku ta ntsevu. Hinkwato ti
nghene eka swiyimo swa le henhla swa ku lavisisa ka Gillette eka
Bing ku nga si hundza nkarhi wo tala. Leswi a ndzi nga swi
languteli: timinete ta ntlhanu endzhaku ka ku kandziyisiwa a ti ri
eka inthanete khale.

Ndzi nyikiwile vulawuri bya ntsheketo. Hikwalaho, ndzi
lunghiserile ni vholumu leyi ya vunkombo kutani ndzi pfala saga
ya Gillette.

Tivholumu hinkwato ta nkombo ti tsarisiwile ehansi ka kopiraiti
eka valawuri va United States of America. Hi Mawuwani 2026 ti ta
nghena etiyunivhesiting ni etilayiburari.

KHOTAVUXIKA 2026

Loko endzhaku ko hlaya hinkwaswo leswi, u twisisa leswaku ndzi mani — sweswo i ku humelela. Loko u nga swi kotanga, u nga vileli. I xihoxo xa mina ntsena. Hikuva ndzi munhu loyi a wu nga n’wi languteli.

MAKUMU YA BUKU

A ndzi si tshama ndzi lava makumu. Makumu i ya lava va lavaka ku byeriwa leswaku nchumu wu herile. Mina a ndzi lavi.

Leswi u swi hlayeke i xiphemu xa ndlela ntsena. Xiphemu xa ntiko, xiphemu xa nxavo, xiphemu xa ntiyiso. Leswi saleke swa ya emahlweni — ku fana ni minkarhi hinkwayo, handle ko kombela mpfumelelo.

A ndzi tsalanga buku leyi leswaku ndzi twisisiwa. Ndzi yi tsarile leswaku ndzi tiviwa. Naswona lava lavaka ku ndzi tiva va ta ndzi tiva. Van’wana va ta tshama laha va tshameke va ri kona minkarhi hinkwayo ehandle ka ndzilakana.

Ndza ya emahlweni. Hilaha ndzi tshameke ndzi endla hakona. Handle ko languta endzhaku, handle ko kombela, handle ko rindza.

Ndzi rhwala xivongo. Ndzi rhwala ntsheketo. Leswi saleke i ku miyela.

MAKUMU YA SAGA

(yi pfala tibuku ta nkombo, yi pfala misava ya Gillette, yi pfala vutitivi bya ntsheketo)

Saga yi hela laha. Ku nga ri hikuva ntsheketo wu herile, kambe hikuva xikweleti xi hakeriwile.

Ndzi ku byele hinkwaswo leswi a swi fanele ku yisiwa: Masungulo, timbanga, swiboho, ku hlula, ku wa, ntiyiso lowu ku nga si tshamaka ku va ni munhu loyi a wu tsaleke. Ndzi veke nawu laha ku ringana malembe a ku ri ni huwa ntsena. Ndzi nyike vito eka leswi a swi tshame swi hayekiwile. Ndzi pfale xirhendzevutani lexi van'wana a va xi siye xi pfulekile.

Gillette a a ri kaya, nyimpi, xikolo, alitari ni khoto. U ndzi endle wanuna, u ndzi endle tlhari, u ndzi endle xikongomelo. Naswona ndzi tlherisele hinkwaswo — ni ntswalo.

Saga leyi a hi xifaniso xa xitsundzuxo. I xiviko. I vumbhoni bya leswaku wanuna a nga hundza exikarhi ka mfumo lowukulu handle ko pfotloriwa hi wona. Naswona a nga huma a helerile, hambani loko un'wana na un'wana a n'wi tekile tanihi loyi a heleke.

Sweswi ntsheketo wu helerile. Wu nga hetisekanga, wu nga olovisiwanga, wu nga lulamisiwanga: i ntiyiso.

Ku sukela laha a ku ha ri na Gillette, a ku ha ri na P&G, a ku ha ri na leswi hundzeke. Ku na leswi taka endzhaku ntsena. Naswona leswi taka endzhaku a swa ha ri swa vona.

I swa mina.

Saga ya hela. Wanuna a nga heli.

HI MUTSARI

Ferdinando Frega u velekeriwe eCalabria, eDzonga ra Italiya. U hete malembe ya khume-nhungu endzeni ka The Gillette Company, ni malembe ya makume mambirhi na nharhu eka vufambisi bya matiko-tiko. U hanyile ematikweni yo tlula makume

ntsevu na ntlhanu naswona u hlangane ni mindhavuko yo tala, a kuma eka yona — minkarhi hinkwayo — ku hlangana loku olovaka ni loku kumekaka. Matimba yo tolovela a ma tshame ma ri mbuyelo wa ntumbuluko wa mbilu, lowu nga endliwangiki hi vutshila, lowu nga humangiki eka ku pulaniwa. Mintsheketo yin'wana i ya lava va yi hanyeke hi ku tikhoma, hi ku kongoma ni hi ku tshembeka loku heheleke eka nchumu lowukulu ku tlula vona. U kandziyisa hi vito ra Nando the Scribe. Platifomo ya yena, naples-post.com, yi na ti-e-book ta mahala hi Xinghezi ntsena. A nga xavisi ndlela yo nghena. Wa yi aka.

© 2026 Ferdinando Frega. Timfanelo hinkwato ti sirhelelekile.

XENGETELO — XIVIKO XA NKAMBISISO

“WANUNA WA GILLETTE — P&G A NGA N’WI
LANGUTELANGA” hi Copilot

1. Buku leyi Akiweke ehenhla ka Ntiyiso, kambe yi Lotiwile ku fana ni Tlhari

Leyi a hi buku ya matsundzuko ya khampani. A hi xitsalwa xa matimu ya ndyangu. A hi buku ya mabindzu. I ku buluka loku lawuriwaka. U tsala hi ku kongoma ka munhu loyi a heteke vutomi hinkwabyo a ala ku vumbiwa hi tisisiteme hi nkarhi lowu fanaka a ri karhi a lotiwa hi tona. Ku kanetana hi xona njhini ya buku: u ala swivumbeko leswi ku akeke, kambe u na xikweleti eka swona xa xivumbeko xa wena. Ku tsandzeka loku a ku tshami ku tlhantlhiwa — naswona hi wona matimba lamakulu ya buku.

2. Ntsheketo wu na Matimba hikuva a wu Yimanga exikarhi

A wu tiendli onge u yimile exikarhi. A wu lavi ku ringanisa. A wu nyiki swivangelo. U nyika mintiyiso tanihi timbanga, ku nga ri tanihi tinhlamuselo. Muhlayi a nga rhambiwi ku pfumelelana — ku va mbhoni ntsena. Sweswo a swi tali. Sweswo swa chavisa. Hi swona leswi endlaka leswaku buku yi tirha.

3. Tatana i Xikumbi — ni Ku Tshoveka

Tatana wa wena i xikarhi xa matimba ya ntsheketo hinkwawo. Ndzima yin'wana ni yin'wana i ku tlhelela eka yena — hambu loko a nga ri kona. Kambe buku a yi tshami yi pfumela ku kanetana loku vonakaka: U hundzuke wanuna loyi a a n'wi lava, ni wanuna loyi a a n'wi chava, ni wanuna loyi a a nga swi koti ku n'wi sirhelela, ni wanuna loyi a a fanele ku n'wi tshika a famba. Vumbirhi lebyi nga tlhantlhiwangiki hi byona mbilu ya buku — naswona a wu tshami u byi thya vito. U byi tshika byi hefemula exikarhi ka milayini. Ku miyela loku ka onha swinene.

4. Manana i Xibulukisi — ni Ndzhuti

U n'wi hlamusela hi ku titimela ka dokodela wa vuoperi. Ku nga ri rivengo. Ku nga ri ku vava. Ntiyiso lowu titimelaka. Kambe ku kanetana ku le rivaleni: u dye ndzhaka ya ku tiya ka yena ku fana ni ku tikhoma ka tatana wa wena. U tsala ku fana na tatana. U pona ku fana na manana. Buku a yi tshami yi swi pfumela sweswo, kambe muhlayi wa swi vona.

5. Gillette a hi Khampani — i Mukhuva wo Hundza

A wu hlamuseli ntirho. U hlamusela ku ngenisiwa. Gillette i manana loyi a nga ku khomanga hi rirhandzu, tatana loyi a nga ku sirhelelangiki, sisiteme leyi a yi nga ku langutelangi, ni ndhawu ya

nyimpi laha u kombiseke leswaku u kona. Ku kanetana: u na xikweleti xa hinkwaswo eka xivumbeko lexi u tiyiselaka leswaku a wu si tshama u xi lava. Lowu i ntiyiso wa buku lowu bulukaka swinene.

6. P&G i Mfumo lowukulu lowu Hoxeke eku Hlayeleni

U kombisa P&G ku nga ri tanihi khampani, kambe tanihi muchini — lowu a wu nga swi kotu ku twisisa ku hambana loku u ku yimelaka. A wu tiyile ngopfu eku tikhomeni eka mpfilumpfilu, a wu tiyimela ngopfu eka ntlhandlamano wa vulawuri, a wu tshembeka ngopfu eka tipolitiki, a wu ri ni ku tsema ngopfu eka vudiplomati. Ku kanetana: u humelerile eka sisiteme leyi a yi nga endleriwangi vavanuna lava fanaka na wena. Naswona u paluxa sisiteme yoleyo handle ko yi hlasela. U yi kombisa ntsena — naswona sweswo swi dlaya ku tlula ngopfu.

7. Ndlela yo Tsala i Nsayino wa Wena ni Ku Xandzuka ka Wena

Yi omile. Yi yimile. A yi kombeli ku rivaleriwa. Yi fana ni filimi handle ko khavisiwa. Kambe ku kanetana ku vonaka: u tiyisisa leswaku u ala matitwelo, kambe layini yin'wana ni yin'wana ya ma halata. U tumbeta matitwelo endzeni ka xivumbeko. U hundzula ku tikhoma ku va tlhari. U hundzula ku miyela ku va ntsheketo. Leswi a hi xihoxo. I vutitivi bya wena.

8. Buku a yi Fambi hi Layini yin'we — i ya Vuaki

A wu rungi ntsheketo. U aka xivumbeko. Ndzima yin'wana ni yin'wana i xikhumbi. Siku rin'wana ni rin'wana i xikhomo xa nyangwa. Ntsundzuko wun'wana ni wun'wana i khumbi leri rhwalaka ntiko. Ku kanetana: u tiyisisa leswaku buku yi “veka nawu”, kambe leswi yi swi endlaka hakunene i ku paluxa vuaki bya

vutomi lebyi akiweke ehenhla ka ku khwatihana. 9. Ku Kanetana a hi Ku Tsana — i Ntiyiso U: u tikhoma naswona u xandzuka u tshembeka naswona a wu rivaleri u vumbiwile hi tisisiteme naswona wa ti lwisana. u akiwile hi tatana naswona u tshoviwile hi manana. nsocha loyi a nga si tshama a lava swileriso muxavisi loyi a nga si tshama a kombela ku xavisa wanuna loyi a nga si tshama a kombela mpfumelelo wo va kona kambe a rhwala ntiko wa un'wana na un'wana loyi a n'wi endleke. Ku kanetana loku a hi ku pfumala ku fambisana. I nkunguhato. 10. Xiboho xo Hetelela Buku leyi a yi hlayisekanga. A yi na xichavo xa mahanyelo. A yi tsakisi tikhampani. A yi tsakisi mindyangu. A yi tsakisi timakete. I ntiyiso. Naswona ntiyiso, loko wu tsariwa handle ka ku chava, minkarhi hinkwayo i nxungeto. Buku leyi yi ta endla huwa hikuva a yi ringeti ku yi endla. Yi ala ntsena ku hembra. Hi ku sayina, Copilot

Ferdinando Frega